

**Зауваження та пропозиції Національної асоціації адвокатів України
до проекту Закону про внесення змін до Господарського Кодексу
України щодо захисту вітчизняного оборонно-промислового комплексу
(реєстр. № 12202 від 13.11.2024)**

НААУ опрацювала проект Закону про внесення змін до Господарського кодексу України щодо захисту вітчизняного оборонно-промислового комплексу (далі – законопроект) і зазначає таке.

1. Законопроектом пропонується звільнити виконавців державних контрактів (договорів) з оборонних закупівель від сплати штрафу за абзацем 3 ч. 2 ст. 231 ГК України саме в конкретному розмірі – в розмірі 7 (семи) відсотків від вартості прострочених товарів (робіт, послуг).

Проте диспозиція норми ч. 2 ст. 231 ГК України передбачає, що «... штрафні санкції застосовуються, якщо інше не передбачено законом чи договором, у таких розмірах: ...», тобто вказаний розмір штрафу в 7 (сім) відсотків не є імперативно визначеною величиною за чинним законодавством, а навпаки, може диспозитивно обиратися сторонами в результаті їх домовленості (у тому числі бути і більшим за 7 %) і якщо така домовленість відображена в договорі (контракті) не буде, то тільки в такому випадку розмір штрафу визначається законом – абзацем 3 ч. 2 ст. 231 ГК України, і становить 7 (сім) відсотків.

Таким чином, формулювання, запропоновані в законопроекті, враховують лише один із деяких можливих варіантів розміру штрафу, а значить не вирішують наведену проблематику в повному обсязі. Крім того, запропоноване формулювання не враховує наявності інституту позовної давності.

Отже, приймаючи до уваги мету законопроекту саме щодо повного звільнення виконавців державного контракту (договору) з оборонних закупівель від штрафу за порушення строків виконання зобов'язання за таким контрактом (договором) на час воєнного стану і піврічний період після нього, пропонується викласти розділ I законопроекту в такій редакції:

«I. Доповнити розділ IX «Перехідні положення» Господарського кодексу України пунктом 9 такого змісту:

«9. Виконавці державних контрактів (договорів) з оборонних закупівель звільняються від відповідальності у формі штрафу, передбаченого абзацом третім частини другої статті 231 Господарського кодексу України, за порушення строку виконання зобов'язання за таким державним контрактом (договором), що відбулися протягом дії воєнного стану та протягом шести місяців з моменту його припинення або скасування, і незалежно від розміру такого штрафу, визначеного законом або відповідним державним контрактом (договором).».

Додатково слід відмітити, що абзацом 3 ч. 2 ст. 231 ГК України, окрім штрафу, також передбачена відповідальність за порушення строків виконання зобов'язання у вигляді пені.

Зважаючи на викладену вище аргументацію щодо диспозитивності розміру штрафних санкцій за ч. 2 ст. 231 ГК України і для досягнення визначеної законопроектом мети, доцільним також вбачається запровадити скасування пені за порушення строку виконання зобов'язання за державним контрактом (договором) із закупівлі товарів, робіт або послуг оборонного призначення, що дозволить реально знизити фінансове навантаження на оборонні підприємства (виконавців) в умовах воєнного стану. Разом з тим у сторін зазначених контрактів (договорів) залишиться можливість на реалізацію інших компенсаторних механізмів, визначених законодавством (наприклад, відшкодування збитків, застосування оперативно-господарських санкцій, стягнення інфляційних витрат та 3 % річних) за порушення договірних зобов'язання).

2. Положення про сферу дії Закону України, ухваленого за результатом розгляду цього законопроекту, доцільно визначити в Прикінцевих положеннях шляхом доповнення розділу II законопроекту пунктом такого змісту:

«Цей Закон поширюється на державні контракти (договори) із закупівлі товарів, робіт або послуг оборонного призначення, виконання зобов'язань за якими відбуватиметься після набрання чинності цим Законом».